

Винахід відноситься до сільського господарства, зокрема, класифікації корів комбінованих порід за екстер'єрним типом.

Відомі у світі способи оцінки корів [1-5] в більшості ґрунтуються на використанні окомірної оцінки лінійних ознак екстер'єру.

Найбільш близьким аналогом даного способу є лінійна оцінка розроблена селекціонерами Німеччини [4] з оцінки симентальської худоби німецької селекції за екстер'єрним типом. Вона включає вимірювання 4 ознак із 14, що входять в перелік способу: висоти в крижах, глибини тулуба, ширини в маклоках та довжини заду.

Недоліком даного способу є те, що із 14 ознак, які підлягають до вимірювання, тільки 4 мають порівняльні показники промірів, а розвиток решти статей оцінюється окомірною і носить суб'єктивний характер. Крім того тварини симентальської породи німецької селекції відрізняються за екстер'єрним типом від районованої вітчизняної симентальської породи так як селекціонуються у м'ясо-молочному напрямку, тоді як вітчизняні - у молочно-м'ясному.

Задачею винаходу є розробка порівняльних показників промірів лінійних ознак екстер'єру симентальської породи для відбору тварин бажаного екстер'єрного типу з відповідними високими продуктивними якостями корів-первісток за наступними лінійними ознаками вираженими в абсолютних одиницях промірів: висоти в крижах, глибини тулуба, ширини в маклоках, довжини заду, положення заду, кута скакального суглоба, ратиць, довжини передніх часток вимені, довжини задніх часток вимені, висоти прикріплення задньої частини вимені, центральної зв'язки, глибини вимені, розміщення передніх дійок, довжини передніх дійок та товщини передніх дійок.

Поставлена задача вирішується тим, що запропонований спосіб використання порівняльних показників промірів ознак екстер'єру, виражених в абсолютних одиницях, дозволяє через їх співставлення відповідно з градацією у межах 9-ти бальної шкали на високому рівні об'єктивності та вірогідності оцінити екстер'єр корів-первісток симентальської породи.

Суть запропонованого винаходу пояснюється цифровими даними представленими в таблиці порівняльних показників промірів розвитку ознак екстер'єру корів-первісток симентальської породи та їх градацією: висоти в крижах, глибини тулуба, ширини в маклоках, довжини заду, положення заду, кута скакального суглоба, ратиць, довжини передніх часток вимені, довжини задніх часток вимені, висоти прикріплення задньої частини вимені, центральної зв'язки, глибини вимені, розміщення передніх дійок, довжини передніх дійок та товщини передніх дійок.

Бажаний екстер'єрний тип симентальських корів, який тісно взаємозв'язаний з продуктивністю, міцністю, здоров'ям та тривалістю господарського та продуктивного використання тварин знаходить своє вираження в загальній єдності всіх ознак екстер'єру. Отже вираженість екстер'єрного типу симентальських тварин безпосередньо залежить від бажаного розвитку кожної окремо взятої екстер'єрної ознаки будови тіла. Розвиток тулуба характеризують такі ознаки як висота в крижах, глибина тулуба, ширина в маклоках та довжина заду. Положення, довжина та ширина заду впливає на відтворну функцію тварин. Міцність задніх кінцівок визначається кутом у скакальному суглобі та висотою задньої стінки ратиці. Морфологічні ознаки вимені - довжина передніх та задніх часток, центральна зв'язка, глибина вимені, розміщення, товщина та довжина передніх дійок характеризують технологічні і продуктивні властивості вимені та пристосованість його до умов машинного доїння.

Запропонований спосіб оцінки корів-первісток симентальської породи за порівняльними показниками промірів екстер'єру в системі лінійної класифікації дозволяє експерт-бонітерам уникнути будь-якого суб'єктивізму на противагу способам, що використовують окомірну оцінку. Використання результатів оцінки дочірнього потомства за екстер'єрним типом дозволить вірогідно визначити генотип оцінюваного бугая-плідника та з високою отупінню достовірності провести екстер'єрну оцінку окремих корів.

Джерела інформації:

1. Методические рекомендации по линейной оценке экстерьера коров симментальской породы. / М. Мюнц, Н. Гридьева, А. Тевс и др. - Воронеж, 1998. - 17с.
2. Сельцов В.И. Оптимальные параметры экстерьера симментальских коров // Зоотехния. - 2000. - № 2. - С. 10-12.
3. Hamoen F. Type Classification in The Netherlands // Roual Dutch Cattle Syndicate. Arnhem, H: PB nummers 96-1512 AN PB. - 25 Yuli 1996. - 7 p.
4. Tierbeurteilung Kinder. Herausgegeben von der Landwirtschaftlichen Bildberatungsstelle e.V., München. Januar, 1998. -44 p.
5. Zuchtwertschatzung German Sire Proofs. VIT. Tierhaltung. August 1996. -P. 19-26.

Таблиця

Порівняльні показники промірів екстер'єрних ознак корів-первісток симентальської породи та їх градація у межах 9-ти бальної шкали.

№ п/п	Ознака екстер'єру	Бальна шкала								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Висота в крижах (см)	125 і менше	126-128	129-131	132-134	135-137	138-140	141-143	144-146	147 і більше
2	Глибина тулуба(см)	65 і менше	66-67	68-69	70-71	72-73	74-75	76-77	78-79	80 і більше
3	Ширина в маклоках (см)	43 і менше	44-45	46-47	48-49	50-51	52-53	54-55	56-57	58 і більше
4	Довжина заду (см)	43 і менше	44-45	46-47	48-49	50-51	52-53	54-55	56-57	58 і більше
5	Положення заду (см)	+3 і більше	+2...+1	0...-1	-2...-3	-4...-5	-6...-7	-8...-9	-10...-11	-12 і менше
6	Кут скакального суглоба (градусів)	167° і	166-	161-	156-	151-	146-	141-137°	136-132°	131° і

		більше	162°	157°	152°	147°	142°			менше
7	Ратиці (см)	1,4 і менше	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5 і більше
8	Довжина передніх часток вимені (см)	2 і менше	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	17 і більше
9	Довжина задніх часток вимені (см)	0	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15 і більше
9	Висота прикріплення задньої частини вимені (см)	39 і більше	38-37	36-35	34-33	32-31	30-29	28-27	26-25	24 і менше
10	Центральна зв'язка (см)	1,5 і менше	1,6-2,0	2,1-2,5	2,6-3,0	3,1-3,5	3,6-4,0	4,1-4,5	4,6-5,0	5,1 і більше
11	Глибина вимені (см)	-6 і менше	-5...-3	-2...0	+1...+3	+4...+6	+7...+9	+10...+12	+13...+15	16 і більше
12	Розміщення передніх дійок (см)	22 і більше	21-20	19-18	17-16	15-14	13-12	11-10	9-8	7 і менше
13	Довжина передніх дійок (см)	2 і менше	3	4	5	6	7	8	9	10 і більше
14	Товщина передніх дійок (см)	1,4 і менше	1,5-1,7	1,8-2,0	2,1-2,3	2,4-2,6	2,7-2,9	3,0-3,2	3,3-3,5	3,6 і більше